

Na podlagi petega odstavka 77. člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16 in 47/19) minister za infrastrukturo izdaja

PRAVILNIK o letalskih prireditvah in letalskih tekmovanjih

1. člen (vsebina)

Ta pravilnik določa pogoje za organizacijo in izvedbo letalskih prireditev in letalskih tekmovanj ter pridobitev dovoljenja za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje.

2. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo:

1. letalska prireditev je dogodek, na katerem se izvaja letalska aktivnost z namenom predstavitve ali zabave na oglaševanem dogodku, ki je odprt za javnost in/ali v zvezi s katerim se v zračnem prostoru vzpostavi začasno rezervirano območje;
2. letalsko tekmovanje je dogodek, pri katerem se zrakoplov uporablja v letalskih dirkah ali tekmovanjih, ki so odprta za javnost in/ali v zvezi s katerim se v zračnem prostoru vzpostavi začasno rezervirano območje;
3. uporabniki zračnega prostora so:
 - izvajalci storitev ATM/ANS in izvajalci drugih storitev v letalstvu, na katere bi lahko letalska prireditev ali letalsko tekmovanje imelo vpliv;
 - uporabniki zračnega prostora, tudi vojaški uporabniki zračnega prostora in Policija, in obratovalci letališč in drugi relevantni letalski subjekti;
 - subjekti, ki niso povezani z letalstvom (npr. samoupravne lokalne skupnosti, okoljske interesne skupine) in sosedne države;
 - vsi drugi subjekti, ki jih zadeva letalska prireditev ali letalsko tekmovanje in jih identificira organizator;
4. izvedbena priprava pomeni obveščanje in končni dogovor organizatorjev in udeležencev o načrtu letalske prireditve ali letalskega tekmovanja ter drugih informacijah, pomembnih za varno izvedbo letalske prireditve ali letalskega tekmovanja;
5. usklajevalni sestanek pomeni obveščanje in končni dogovor organizatorjev in reševalnih služb ter redarjev glede postopkov med letalsko prireditvijo;
6. linija gledalcev pomeni jasno vidno črto, ki opredeljuje meje prostora, namenjenega gledalcem, parkiriščem, privezom in sidriščem plovil, do katere imajo gledalci dostop;
7. linija letalske prireditve pomeni črto, ki določa meje območja, namenjenega izvajanju načrtovanih letalskih aktivnosti;
8. objekti ali območja posebnega pomena so šole, bolnišnice, poseljena območja, industrijska območja, ceste, daljnovode, okolju občutljiva območja in druga območja in objekte, kjer obstaja možnost zbiranja ljudi;
9. organizator je pravna ali fizična oseba, ki organizira in vodi letalsko prireditev, letalsko tekmovanje ali dogodek;
10. načrtovane letalske aktivnosti pomenijo dejavnost letenja, ki je predstavljena občinstvu na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju in vključujejo ogled zrakoplovov na tleh;
11. ocena tveganja pomeni opredelitev nevarnosti in s tem povezanih tveganj, ocena in razvrstitev teh tveganj ter opredelitev obstoječih in dodatnih ukrepov za njihovo ublažitev, da se zmanjšajo na sprejemljivo raven;
12. udeleženec je pilot, padalec, pilot na daljavo in vsaka druga oseba, ki sodeluje pri izvajanju načrtovanih letalskih aktivnosti na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju;
13. zemeljske operacije so prihodi, odhodi in parkiranje zrakoplovov, oskrba z gorivom, usmerjanje prometa na dostopnih cestah in parkiriščih, usmerjanje plovil na privezih in sidriščih, usmerjanje gledalcev itd.
14. začasno rezervirano območje je določen volumen zračnega prostora, ki je začasno rezerviran in dodeljen določenemu uporabniku za izključno uporabo v določenem obdobju;
15. državna aktivnost je vojaška, policijska, carinska in druga podobna aktivnost, dejavnost ali storitev, ki se v javnem interesu izvaja s strani ali v imenu organa z javnimi pooblastili.

3. člen **(Obveznosti organizatorja letalske prireditve ali letalskega tekmovanja)**

(1) Organizator letalske prireditve, letalskega tekmovanja ali dogodka iz 14. člena tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: organizator) je odgovoren za organizacijo in vodenje letalske prireditve, letalskega tekmovanja ali dogodka iz 14. člena tega pravilnika na varen način, v skladu z veljavnimi predpisi in načrtom letalske prireditve.

(2) Organizator mora zagotoviti:

- a) da so izkušnje in strokovno znanje oseb, ki sodelujejo pri organizaciji in vodenju letalske prireditve ali letalskega tekmovanja, primerne glede na kompleksnost prireditve in vrste zrakoplovov, ki sodelujejo na njih;
- b) da je raven izkušenj udeležencev ustrezna za izvajanje načrtovanih letalskih aktivnosti in da imajo udeleženci veljavne licence, ratinge, pooblastila, potrdila oziroma spričevala in izpolnjujejo predpisane zdravstvene in druge pogoje, če je potrebno;
- c) da se na letalski prireditvi, letalskem tekmovanju ali dogodku iz 14. člena uporabljajo zrakoplovi, glede katerih so njihovi operatorji zavarovani, če je potrebno v skladu z Uredbo (ES) št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operatorje (UL L št. 138, z dne 30. 4. 2004, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2020/1118 z dne 27. aprila 2020 o spremembi Uredbe (ES) št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operatorje (UL L št. 243, z dne 29. 7. 2020, str. 1);
- č) da so zrakoplovi in padala primerna za izvajanje načrtovane letalske aktivnosti in da imajo veljavno potrdilo o pregledu plovnosti ali drug dokument o tehnični ustreznosti;
- d) da je oddaljenost zrakoplovov in padalcev od linije gledalcev v skladu z 11. členom tega pravilnika;
- e) vzdrževanje reda na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju;
- f) da pri izbiri območja letalske prireditve, letalskega tekmovanja ali dogodka iz 14. člena tega pravilnika upošteva veljavne predpise, ki se nanašajo na to območje;
- g) razpoložljivost javnih reševalnih služb za primer nesreče ali incidenta med letalsko prireditvijo ali letalskim tekmovanjem;
- h) da se načrtovane letalske aktivnosti ne začnejo oziroma se prekinejo, če meteorološke razmere ne omogočajo njihove varne izvedbe;
- i) da se načrtovane letalske aktivnosti ne začnejo oziroma se prekinejo, če to zahteva pristojna enota kontrole zračnega prometa;
- j) da pristojni letalski informacijski službi poda zahtevek za izdajo sporočila NOTAM o letalski prireditvi, letalskem tekmovanju ali dogodku iz 14. člena tega pravilnika.

(3) Organizator mora vzpostaviti načrt zaščite za primer nesreče ali incidenta v skladu z 10. členom tega pravilnika.

(4) Organizator mora opraviti izvedbeno pripravo za vsak dan letalske prireditve ali letalskega tekmovanja pred začetkom načrtovanih letalskih aktivnosti.

(5) Organizator mora pred začetkom letalske prireditve ali letalskega tekmovanja opraviti usklajevalni sestanek z javnimi reševalnimi službami iz 10. člena tega pravilnika in redarji.

(6) Organizator hrani dokumentacijo o letalski prireditvi, letalskem tekmovanju ali dogodku iz 14. člena vsaj 3 mesece po njeni izvedbi.

4. člen **(Obveznosti udeležencev)**

(1) Udeleženec mora letalske aktivnosti izvajati na varen način, v skladu z veljavnimi predpisi, načrtom letalske prireditve ali letalskega tekmovanja in navodili organizatorja.

(2) Udeleženec ne sme začeti z izvajanjem letalske aktivnosti brez izvedbene priprave.

(3) Udeleženec ne sme začeti oziroma mora prekiniti izvajanje letalskih aktivnosti, če meteorološke razmere ne zagotavljajo njihove varne izvedbe.

(4) Udeleženec lahko preleti gledalce, parkirišča za vozila, priveze in sidrišča plovil:

- a) z letalom, helikopterjem, zračno ladjo, motornim jadralnim letalom, jadralnim letalom, jadralnim zmajem, jadralnim padalom in motornim jadralnim padalom na višinah, predpisanih za lete VFR,
- b) z balonom na višinah nad 20 m in
- c) s padalom na višini nad 5 m.

(5) Določila tega člena veljajo tudi za udeležence, ki so osebe vojaških in policijskih enot oziroma drugih organov, ki izvajajo državne aktivnosti.

5. člen **(Vzpostavitev začasno rezerviranega območja)**

Na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju se vzpostavi začasno rezervirano območje, če:

- letalska prireditev ali letalsko tekmovanje potekata v kontroliranem zračnem prostoru,
- so predvidene letalske aktivnosti, ki presegajo pravila letenja,
- če hitrost zrakoplovov na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju presega hitrost iz 12. člena, pri čemer pa ni dovoljeno preseči hitrosti 600 vozlov ali 0,90 Mach dejanske hitrosti ali
- letalske aktivnosti s sistemi brezpilotnih zrakoplovov potekajo na višinah, ki vplivajo na zagotavljanje varnosti zračnega prometa zrakoplovov s posadko.

6. člen **(Dovoljenje za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje)**

(1) Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija) izda dovoljenje za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje po preveritvi vseh pogojev iz tega pravilnika.

(2) Organizator vloži vlogo za pridobitev dovoljenja za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje na obrazcu (v nadaljnjem besedilu: vloga), ki ga določi agencija.

(3) Organizator mora k vlogi priložiti načrt letalske prireditve ali letalskega tekmovanja in določiti odgovorno osebo letalske prireditve ali letalskega tekmovanja.

(4) Vlogo za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje je treba vložiti najmanj 3 mesece pred njegovim začetkom.

(5) V zvezi z vlogo za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje, ki predvideva vzpostavitev začasno rezerviranega območja, ali če agencija med obravnavo prejete vloge presodi, da je vzpostavitev začasno rezerviranega območja potrebna, pa vlagatelj tega ni predvidel, agencija v skladu z 11. členom Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16 in 47/19) predlaga vzpostavitev omejitve letenja v obliki začasno rezerviranega območja.

(6) Agencija lahko zahteva dodatne priloge, odvisno od obsega letalske prireditve ali letalskega tekmovanja, vrste oziroma velikosti zrakoplovov, ki sodelujejo na njih ali zračnega prostora, v katerem letalska prireditev ali letalsko tekmovanje poteka (na primer pri akrobatskih nastopih).

(7) Vloge za pridobitev dovoljenja za letalsko prireditev ali letalsko tekmovanje ni treba vložiti za dogodke iz 14. člena tega pravilnika.

7. člen **(odgovorna oseba letalske prireditve ali letalskega tekmovanja)**

(1) Agencija z odgovorno osebo iz drugega odstavka prejšnjega člena opravi razgovor in jo potrdi.

(2) Če odgovorna oseba iz drugega odstavka prejšnjega člena glede na obseg letalske prireditve ali letalskega tekmovanja, vrste letalske aktivnosti ali vrste oziroma velikosti zrakoplovov, ki sodelujejo na njih, ni primerna, agencija zavrne izdajo dovoljenja iz prejšnjega člena.

8. člen **(Načrt letalske prireditve ali letalskega tekmovanja)**

Načrt letalske prireditve ali letalskega tekmovanja vsebuje:

1. kraj, datum, čas in trajanje letalske prireditve ali letalskega tekmovanja,
2. imena in kontaktne podatke odgovornih oseb, ki so zadolžene za organizacijo in vodenje letalske prireditve ali letalskega tekmovanja,
3. načrtovane letalske aktivnosti,
4. seznam udeležencev, ki nameravajo sodelovati na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju,
5. minimalno raven izkušenj udeležencev,
6. tip, razred ali vrsto zrakoplovov, ki bodo udeleženi na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju,
7. pričakovano število gledalcev,
8. načrt območja letalske prireditve ali letalskega tekmovanja v skladu z določbami 9. člena tega pravilnika,
9. opis potrebnega zračnega prostora za izvedbo letalske prireditve ali letalskega tekmovanja,
10. opis usklajevanja vseh dejavnosti na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju,
11. opis posvetovanja z uporabniki zračnega prostora,
12. postopke za vzdrževanje reda na letalski prireditvi,

13. načrt zaščite za primer nesreče ali incidenta v skladu z 10. členom tega pravilnika,
14. opis zemeljskih operacij,
15. oceno tveganja glede na nameravano letalsko aktivnost in ukrepe za zmanjšanje tveganj na sprejemljivo raven,
16. opis minimalnih meteoroloških pogojev za izvedbo letalske prireditve ali letalskega tekmovanja in
17. postopke ob zaključku letalske prireditve ali letalskega tekmovanja.

9. člen

(Načrt območja letalske prireditve ali letalskega tekmovanja)

(1) Načrt območja letalske prireditve ali letalskega tekmovanja mora vsebovati opise:

1. prostora za izvajanje letalske aktivnosti,
2. linije letalske prireditve ali letalskega tekmovanja,
3. mesta vzletov in pristankov,
4. območja pristanka padalcev,
5. postopkov za varno vzletanje in pristajanje,
6. pristajalnih mest v sili,
7. postopkov za prihod in odhod gledalcev na oziroma iz območja letalske prireditve ali letalskega tekmovanja,
8. čakalnih con,
9. prostorov za gledalce,
10. prostorov, namenjenih parkiranju vozil,
11. prostorov za priveze in sidrišča plovil,
12. objektov ali območja posebnega pomena in
13. reliefnih in drugih pomembnih ovir.

(2) Letalska prireditve ali letalsko tekmovanje se ne sme odvijati na delno ali v celoti zaprtem letališču.

10. člen

(Načrt zaščite za primer nesreče ali incidenta)

(1) Načrt zaščite za primer nesreče ali incidenta mora vsebovati:

- a) seznam in kontaktne podatke službe nujne medicinske pomoči, gasilske službe ali druge javne reševalne službe in redarjev,
- b) zemljevid mesta letalske prireditve ali letalskega tekmovanja, ki vsebuje lokacije in predstavitev gibanja služb iz prejšnje točke, položaj komunikacijskega centra in predstavitev gibanja gledalcev, vozil in plovil,
- c) preventivne postopke,
- č) postopke za primer nevarnosti,
- d) opis komunikacijskega sistema s službami in redarji iz a) točke tega odstavka.

(2) Na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju so prisotni:

- a) služba nujne medicinske pomoči, v skladu s predpisi, ki urejajo nujno medicinsko pomoč, razen če obseg letalske prireditve ali letalskega tekmovanja ali vrste oziroma velikosti zrakoplovov, ki sodelujejo na njih, zahtevajo večji obseg te pomoči;
- b) gasilska služba glede na obseg letalske prireditve ali letalskega tekmovanja ali vrste oziroma velikosti zrakoplovov, ki sodelujejo na njih, in v zvezi s katero je organizator dolžan izdelati oceno požarne ogroženosti in
- c) druge javne reševalne službe, če to zahtevajo specifične okoliščine letalske prireditve ali letalskega tekmovanja.

(3) Agencija določi vsebino ocene požarne ogroženosti in jo objavi na svoji spletni strani.

11. člen

(Minimalna oddaljenost linije gledalcev)

(1) Oddaljenost zrakoplova od linije gledalcev mora biti takšna, da ne vpliva na varnost gledalca in udeleženca, in da je med:

- a) vožnjo ≥ 10 m,
- b) vzleti in pristanki ≥ 50 m,
- c) polnjenjem goriva ≥ 20 m ter
- č) izvajanjem letalskih aktivnosti:

	Najmanjša bočna razdalja od linije gledalcev	
	Za izvajanje akrobatskih letov ali letov na nadmorski višini manj kot 30 m	Za izvajanje ostalih letov
≤ 99 kts	≥ 100 m	≥ 50 m
100 – 200 kts	≥ 150 m	≥ 100 m
201 – 300 kts	≥ 200 m	≥ 150 m

≥ 301 kts	≥ 250m	≥ 200 m
-----------	--------	---------

- (2) Rezervoarji za plin balonov in zračnih ladij morajo biti med polnjenjem oddaljeni od linije gledalcev ≥100 m.
- (3) Izjema od č) točke prvega odstavka tega člena je lahko razdalja privezanega balona od linije gledalcev ≥ 10 m, pri čemer vrvi, na katere je balon privezan, ne smejo presegati linij za gledalce.
- (4) Ne glede na prvi odstavek tega člena je lahko razdalja zrakoplova od linije gledalcev manjša, če organizator predloži oceno tveganja in ukrepe za zmanjšanje tveganj na sprejemljivo raven.

12. člen **(Največja dovoljena hitrost letenja)**

Največja dovoljena hitrost letenja na letalski prireditvi ali letalskem tekmovanju je 250 vozlov ali 0,375 Mach dejanske hitrosti (TAS True Air Speed).

13. člen **(Minimalne višine)**

- (1) Agencija lahko odobri organizatorju in udeležencem v začasno rezerviranem območju izvajanje letalske aktivnosti na višini, ki je manjša od predpisane, vendar ne manj kot 30 m nad tlemi, če v primeru nevarnosti omogoča pristanek zrakoplova brez ogrožanja oseb ali premoženja na tleh.
- (2) Agencija lahko odobri organizatorju in udeležencem v začasno rezerviranem območju izvajanje letalske aktivnosti na višinah manj kot 30 m nad tlemi, če:
- a) ima udeleženec veljaven rating za akrobatsko letenje,
 - b) se načrtovane dejavnosti izvajajo s helikopterjem ali privezanim balonom, ali
 - c) organizator predloži sprejemljivo oceno tveganja.
- (3) Določila tega člena se ne uporabljajo za sisteme brezpilotnih zrakoplovov.

14. člen **(Izjava)**

- (1) O dogodkih, ki niso namenjeni gledalcem oziroma v okviru katerih ne pride do vzpostavitve začasno rezerviranega območja, se pa organizirano izvedejo v okviru dejavnosti letalskega kluba ali drugega organizatorja, mora organizator dogodka najmanj 3 mesece pred njihovo izvedbo agenciji predložiti izjavo.
- (2) Po prejemu izjave o dogodku iz prejšnjega odstavka agencija izda potrdilo o prejemu izjave.
- (3) Organizator dogodka ne sme izvesti, dokler ne prejme potrdila iz prejšnjega odstavka.
- (4) Ne glede na prvi odstavek tega člena je treba za dogodke, na katerih sodelujejo sistemi brezpilotnih zrakoplovov izven omejitev za odprto kategorijo v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/947 z dne 24. maja 2019 o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov (UL L št. 152 z dne 11. 6. 2019, str. 45), zadnjič spremenjeno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2021/1166 z dne 15. julija 2021 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2019/947 glede odloga datuma začetka uporabe standardnih scenarijev za operacije, izvedene v vidnem polju ali zunaj njega (OL L št. 253 z dne 16. 7. 2021, str. 49), pridobiti dovoljenje iz 6. člena tega pravilnika.
- (5) Vsebino in obliko izjave iz prvega odstavka tega člena določi agencija in jo objavi na svoji spletni strani.

15. člen **(Prehodne določbe)**

- (1) Dovoljenja za letalske prireditve in letalske tekmovanja, izdana v skladu s Pravilnikom o načinu izdajanja dovoljenj za lete zrakoplovov (Uradni list RS, št. 58/92, 12/01 in 18/01 – ZLet) in pred uveljavitvijo tega pravilnika, se štejejo, da so izdana v skladu s tem pravilnikom.
- (2) Vloge za pridobitev dovoljenja za letalsko prireditve ali letalsko tekmovanje, vložene pred uveljavitvijo tega pravilnika, se obravnavajo v skladu s tem pravilnikom.
- (3) Agencija objavi vlogo iz 6. člena tega pravilnika, oceno požarne ogroženosti iz 10. člena tega pravilnika in izjavo iz 14. člena tega pravilnika v roku enega meseca od uveljavitve tega pravilnika.

16. člen **(Končni določbi)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se prenehajo uporabljati določbe 2. in 14. člena Pravilnika o načinu izdajanja dovoljenj za lete zrakoplovov (Uradni list RS, št. 58/92, 12/01 in 18/01 – ZLet) v delu, ki se nanaša na letalske prireditve.

17. člen
(Začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-676/2021/
Ljubljana, dne ... 2021
EVA 2021-2430-0137

Jernej Vrtovec
Minister za infrastrukturo